4.2 Annotatie plan Elker – Jeugdhulp Friesland: "Keuzes voor de toekomst"

Op 2 december jl. ontvingen wij conform afspraak van jeugdhulpaanbieders Elker en Jeugdhulp Friesland (verder JHF) hun uitwerking van de door de drie noordelijke jeugdregio`s verstrekte opdracht (als Bijlage I zijn de notulen van het overleg tussen de regiegroep en de bestuurders van JHF en Elker opgenomen, dit gesprek en de daarin besproken opdracht is vervolgens in een bestuurlijk gesprek bekrachtigd). Het plan is in gezamenlijkheid aangeboden. De aanbieders hebben hard gewerkt om tot de planvorming te komen onder zoals jullie bekend, de uitdagende omstandigheden.

Wij concluderen als 3 regio's ambtelijk dat het plan geen bovenregionale uitwerking bevat dat ingaat op de noodzakelijke zorginhoudelijke ontwikkelingen en het creëren van alternatieven die nodig zijn om te komen tot afbouw van de huidige Jeugdhulp Plus in 2027 (2030) en continuïteit gedurende deze periode. De aanbieders hebben er daarentegen voor gekozen ieder hun eigen ontwikkelingen te beschrijven, mede in het licht van hun rol in de regio`s waarin zij primair actief zijn. De aanbieders komen niet tot een gezamenlijk advies.

Gedeelde ambtelijke perspectieven
De drie regio`s hebben allemaal een eigen ambtelijke reactie opgesteld. Hierbij komen een aantal gedeelde perspectieven naar voren:

- Het wordt als een gemis ervaren dat de aanbieders niet zijn gestart met in kaart brengen wat er nodig is voor de beschreven doelgroep met een machtiging om, nu en na afbouw, te komen tot een dekkend zorglandschap op 3 Noord niveau. Op basis hiervan hadden uitspraken gedaan kunnen worden over de noodzaak tot bovenregionaal of regionaal organiseren en de bijbehorende vraag wie dit vervolgens gaat organiseren.

- In aansluiting op de vorige bullet dreigt het risico dat nu in beeld is gebracht welke mogelijkheden Elker en JHF zien qua alternatieven waar zij, alleen of met anderen uitvoering aan kunnen geven, in plaats van een overall beeld van de noodzakelijke alternatieven voor de groep jeugdigen die nu een machtiging ontvangt. Het gesprek moet gevoerd worden over de verantwoordelijkheid voor de gehele groep jeugdigen die nu een machtiging ontvangt, om te voorkomen dat een deel van de jeugdigen tussen wal en schip dreigen te vallen, zoals jeugdigen met duidelijk laag cognitief functioneren/LVB problematiek, of jongeren met ernstige psychiatrische problematiek zonder systeemproblematiek met een machtiging of in de toekomst met een hulp- en beschermingsvraagstuk.

- De ontwikkelingen bij JHF zijn zorgelijk in het licht van de haalbaarheid en kwaliteit m.b.t. de gepresenteerde planvorming. In de huidige uitvoeringspraktijk laten beide aanbieders verschillende invulling zien op de noodzakelijk neer te zetten kwaliteit van zorg in de Jeugdhulp Plus. Dit risico bestaat ook wanneer beide aanbieders in theorie gelijkwaardige alternatieven voor uitvoering van jeugdhulp met beschermingsmaatregelen gaan ontwikkelen.

Concluderend
Alhoewel de uitwerking in het plan niet voldoet aan de gevraagde gezamenlijkheid en insteek t.b.v. een bovenregionaal dekkend zorglandschap voor de groep jeugdigen die nu een machtiging Jeugdhulp Plus heeft, bevat het plan wel voldoende uitgewerkte relevante elementen om op basis daarvan het gesprek te voeren (bijvoorbeeld doelgroep, mogelijke alternatieven en keuzes voor organisatiegraad). De uitwerking is in lijn zijn met de landelijke, bovenregionale en regionale beelden.
Advies

De regie- en stuurgroep adviseren de wethouders het onderlinge bestuurlijke gesprek op 3Noord doorgang te laten vinden. Hierbij adviseren wij bestuurders:

1. Te concluderen dat Jeugdhulp Friesland met de door haar opgetekende visie en concrete invulling en uitwerking de indruk wekt dat zij een onvoldoende reëel beeld heeft bij de on- en mogelijkheden van de organisatie in de aankomende jaren. De gepresenteerde plannen daarmee een risico vormen voor het dekkend zorglandschap op 3Noord en de kwaliteit van zorg aan deze kwetsbare groep kinderen.

2. Elker aan te wijzen als de organisatie die de voorzieningen voor de doelgroep gesloten jeugdhulp organiseert voor de komende periode en die zorginhoudelijk het voortouw heeft bij de ombouw van de twintig plaatsen die voor deze doelgroep in Noord-Nederland beschikbaar zijn. Deze aanwijzing heeft consequenties voor Jeugdhulp Friesland. Daarnaast blijft de druk op de overblijvende beschikbare plekken en plaatsingsmogelijkheden op 3Noord niveau in de komende periode onverminderd hoog. Voor de uitstroom van jeugdigen uit de gesloten jeugdhulp zou het helpend zijn dat Jeugdhulp Friesland mogelijkheden ontwikkeld voor de regio Friesland.

3. Opdracht te geven concreter uit te laten werken (dan in het huidige plan het geval is) of de voorgestelde alternatieven een bovenregionale of regionale functie vervullen en vervolgens de noodzakelijke beschikbaarheid en organisatiegraad in kaart te brengen voor 3Noord en per regio. De regie op de totstandkoming van deze uitwerking te beleggen bij de regiegroep (projectleider UA3N/projectleider SPUK).

    a. Naar Elker de verwachting uit te spreken dat zij zich inspant en (inhoudelijk) bijdraagt aan de totstandkoming van deze nadere uitwerking.

    b. De deadline voor het opstellen van de uitwerking op 1 maart 2025 te zetten. Vanaf 1 maart 2025 tot juli 2027 wordt gewerkt aan het ombouwen van dat zorgaanbod; de vraag hoe die ombouw er uit gaat zien is onderdeel van een plan van aanpak dat voor het zomerreces 2025 dient te worden opgesteld en vastgesteld in het BO 3 Noord.

4. Regionale plannen te laten ontwikkelen en uitwerken over de in te richten alternatieven voor gesloten jeugdhulp, die niet op bovenregionaal niveau beschikbaar blijven na 1 juli 2027. Dat vraagt tijd en inzet vanuit de drie betrokken regio's. Onderlinge afstemming met het bovenregionale aanbod dat beschikbaar blijft en de regionale voorzieningen die worden opgebouwd is hierbij essentieel. De deadline voor deze drie regionale plannen vast te stellen op 1 mei 2025, zodat zij kunnen worden besproken in het eerst daaropvolgende BO 3Noord.

De detailuitwerking adviseren wij in gezamenlijkheid met andere aanbieders en ambtelijke vertegenwoordiging uit te laten werken. Dit in verbinding met de vervolgstappen in de uitwerking van de SPUK.

Bijlage I

Verslag gesprek bestuurders jeugdhulpaanbieders Jeugdhulp Plus en regiegroep 3Noord

Datum gesprek: 26 juni 2024

Aanwezig: Elker 5.1.2e Jeugdhulp Friesland (Marjolein Bolt), regiegroep 3Noord (Hemmala Sheerbahadoersing, Sander Rispens en Han Tuller) en projectleiders UA3N 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e

Agenda

Het gesprek op 26 juni is de opmaat voor het bestuurlijk overleg 3Noord op maandag 1 juli as. De oorspronkelijke opdrachtbeschrijving transformatie Jeugdhulp Plus, de impact van de actualiteiten rondom de situatie bij Jeugdhulp Friesland op deze opdrachtbeschrijving en de uitvoering hiervan inclusief mogelijke scenario`s waren het onderwerp van gesprek.

Kennismaking

Na een korte voorstelronde staan we stil bij het verleden: hoe was de samenwerking bedoeld en hoe is de samenwerking daadwerkelijk verlopen. Dé uitdaging en gevoelde urgentie was, is en blijft om in 3Noord tot een gezamenlijk platform te komen rondom de beschikbaarheid van gesloten plekken, maar ook met betrekking tot de ombouw van die plekken en het realiseren van alternatieven. Het herstellen van vertrouwen in Jeugdhulp Friesland is daarbij een belangrijke factor en een wederzijds proces om duurzaam samen te werken aan de transformatie opgaven die er liggen.

Uitvoeringsplan Jeugdhulp Friesland - verhouding 3Noord

Jeugdhulp Friesland werkt aan een uitvoeringsplan (als uitwerking van het continuïteitsplan), waarin de brede productenportfolio van Jeugdhulp Friesland beschreven staat, hieronder valt ook de Jeugdhulp Plus. Voor het onderdeel Jeugdhulp Plus werkt Jeugdhulp Friesland aan het bieden van continuïteit (15 plekken). SDF bereidt de contractering voor de periode tot 1 januari 2026 voor.

Jeugdhulp Friesland geeft aan dat de hybride plannen getoetst worden bij de inspectie waarbij de inschatting is dat conform wet- en regelgeving een beschikbaar pand kan worden ingericht als locatie waar gesloten jeugdhulp geboden kan worden. Een team kan binnenkort starten. Er zijn vragen bij de beschreven hybride vorm (zowel jongeren met en zonder machtiging op één groep). Op dit moment worden nog Friese jeugdigen met een machtiging gesloten opgevangen bij Elker en twee jeugdigen door Jeugdhulp Friesland.

Bij het voeren van het inhoudelijke gesprek over het leveren van continuïteit m.b.t. Jeugdhulp Plus denken zowel Jeugdhulp Friesland en Elker in 3Noord verband. Tegelijkertijd is het een feit dat beide organisaties ook eigen belangen hebben, mede in relatie tot de continuïteit van de eigen organisatie en de positie in de jeugdhulpketen in hun eigen jeugdhulpregio. Die belangen hebben een plek bij de uit te werken plannen op 3Noord.

Opdracht transformatie jeugdhulp plus

De oorspronkelijke opdracht bestond uit drie deelopdrachten en is in 2023 in conceptvorm besproken maar kreeg daarna geen gezamenlijk vervolg. De regiegroep spreekt de verwachting uit dat Elker en Jeugdhulp Friesland samen afspreken opnieuw vorm te geven aan de uitwerking van de opdracht aan de hand van de drie deelopdrachten. Het onderscheid in de deelopdrachten is indertijd expliciet gemaakt, maar regionale en landelijke veranderingen en ontwikkelingen moeten meegenomen worden. Per deelopdracht volgen hieronder de gemaakte afspraken waarbij Elker en Jeugdhulp Friesland hebben uitgesproken samen de trekkers van de opdracht te willen zijn en in de verdere uitwerking ook een aantal scenario's (voornamelijk i.r.t.

deelopdracht 1 en 2) als denkrichtingen mee te kunnen geven. De scenario`s geven inzicht in mogelijke denkrichtingen en komen tegemoet aan de bestuurlijke behoefte van de wethouders 3Noord. Partnerschap met wethouders en inkooporganisaties is in dit proces voor Elker en Jeugdhulp Friesland noodzakelijk.

Deelopdracht 1: Hoe houden we in 3Noord gesloten settingen in stand met voldoende omvang (stabiliteit en continuïteit)

- Gezamenlijke planvorming en uitwerking moet aansluiten bij het perspectief waarbij Elker in juni 2027 met 24 bedden uit het huidige pand moet.
- Elker en Jeugdhulp Friesland zijn aan zet als het gaat om het bieden van stabiliteit en continuïteit m.b.t. de Jeugdhulp Plus, zij zijn hiervoor in 3Noord de enige aanbieders. Bij de parallel lopende ontwikkeling van alternatieven, zullen meerdere aanbieders hier onderdeel van zijn, b.v. uit de regio Drenthe. Afgesproken wordt dit tijdig te verkennen, ook bij de regiegroep en mee te nemen in de scenario's.

Deelopdracht 2: Welke opbouw- en ombouwbeweging vanuit de context van gezamenlijkheid vindt plaats naast het bieden van continuïteit.

- Zoek samen de vertaling van nu nog bij beide organisaties ontwikkelde eigen beelden.
- De nieuwe SPUK is bestuurlijk vastgesteld tussen VWS, Jeugdzorg Nederland, OC&W en VNG.
- Elker heeft op enig moment plannen voor alternatieven Jeugdhulp Plus uitgewerkt; deze uitwerkingen kunnen onderdeel van een gezamenlijk plan worden.
- Gezamenlijke planvorming kan alleen als er verkenningen komen bij de regiegroep, hierdoor ontstaan gezamenlijke lijnen. Specifiek wordt in deze de ontwikkeling van de forensische setting benoemd.

Deelopdracht 3: Uitwerking en realisatie van een centrale toegang voor de Jeugdhulp Plus

- De planvorming rond een centrale toegang voor de Jeugdhulp Plus heeft voortgang gehouden, los van de dynamiek die rondom Jeugdhulp Friesland ontstond. De oorspronkelijke werkgroep heeft op grote lijnen overeenstemming over de gewenste uitwerkingsrichting en verwerkt deze in een advies. Na het opleveren van dit advies komt deze deelopdracht in een volgende fase. Voor Elker is het starten van een centrale toegang voorwaardelijk voor vervolgstappen binnen de transformatie. De werkgroep legt op korte termijn een advies voor aan de regiegroep. De verdere activiteiten in deelopdracht 3 zijn een belangrijk en integraal onderdeel van de totale opdracht.

Afgesproken tijdspad

- In aanloop naar het BO 3Noord van 29 november ligt er een uitgewerkt plan. Idealiter is het plan uiterlijk 1 november gereed, mede in verband met de te doorlopen ambtelijke route. Daarbij is het voorstelbaar dat planvorming per deelopdracht verschillend in detail is uitgewerkt.

Er wordt afgesloten met een doorkijk naar het bestuurlijke gesprek op 1 juli. De gemaakte afspraken en uitspraak dat we gezamenlijk aan de slag gaan waarbij beide jeugdhulpaanbieders de trekker zijn voor de gezamenlijke opdracht en drie deelopdrachten vormen de hoofdmoot van het overleg. Ter voorbereiding op dit gesprek wordt het verslag van het overleg op 26 juni gedeeld met de deelnemers. Vooraf zal het verslag worden voorgelegd aan de bestuurders van Jeugdhulp Friesland en Elker.